

Užé se je bližala druga noč, — poslednje živo bitje mi je bilo vzeto. Sam, prav sam na pečini sredi morja, čudno da tudi mene niso valovi požrli.

Vzbudil sem se in iskal sem svoje tovarišice; ali zamán! Bila je užé v nebesih. Obupnost se me je polastila, nič več nisem mislil na rešitev svojega življenja, temveč pripravljaj sem se na smrt. Ali usmiljeni Bog v svojej neizmernej previdnosti sklenil je drugače. Vihar je nehal in morje je bilo mirno. Jutranja zárija me je našla živega in osamelega. Razburjeni valovi so se umirili, vzemši mi vse, kar mi je bilo najdražega na tem svetu.

Bolj mrtev nego li živ ležal sem družega dné na pečini. Kanadski ribiči so me zaslédili, vzeli so me s seboj in mi k zdravju pripomogli, a trupla mojih preljubih so pokopali v amerikanskej zemlji. Večkrat sem užé obiskal grobe svojih predrazih in vselej žaloval, da mi ni bilo dano počivati pri njih.

Na gomili svoje plemenite sopruge obljubil sem jej zvestobo, in takó sem še zdaj sam. Jдини up me tolaži, da se vidimo zopet v boljšej deželi, kjer ni nobene ločitve, nobenih bridkosti.“

J. Žmavc.

—x—

Mlada prijateljca.

(Slika iz domačega življenja.)

à, res sta imela srečno življenje Pavlek in Ivanek. Izpolnila sta jedva osmo leto — najlepši čas deške dôbe. Bila sta obá živa dečka, ki sta morala biti pri vsakej stvari, koder ju je in koder ju ní trebalo, takó da so nekateri trdili, da ní porédnejših dečkov v vsej vási, nego li sta učiteljev Ivanek in „Píričev“ Pavlek. To je, da nista pustila nobene mačke pri miru, nego vsako sta zaznamovala s kacim polenom ali kámenom, tudi to je, da sta iz „Peterčevega“ plóta trgala déščice za hišice in druge svoje zidarije, res je tudi, da sta se po leti v pšenici in v rézi skrivala ter mnogo žita pohodila, ali — mladost je noróst! To so bile le slabe njune lastnosti, a dobrih jima tudi ní manjkalo. Bila sta odkritosrčna, resnicoljubna dečka, in nikdar nista tajila svojih pregreškov. Ravno zaradi tega so ju gospod župnik najrajše imeli in večkrat sta jim morala o lepih poletnih večerih pred župnijo pripovedovati, kaj sta čez dan delala ali brala. Ker so gosp. učitelj Ivanku mnogokrat lepih bukvic podarili, ali mu je pa le v branje posodili, imela sta mnogo pripovedovati. O „Petru Klepcu“ in o „Brdavsu“ sta najrajše pripovedovala, ker ti dve povesti sti se jima najbolj prikupili.

Tedaj vidimo, da nista bila tako slabega srcá in ljudjé so morda le zato malo preveč povedali, ker so jima bili nevošljivi, da sta bila Pavlek in Ivanek najboljša učenca Koménske šole. Brala in računila sta tako izurjeno, da se jima je moral vsak čuditi, in tudi na vsako vprašanje iz zgodovine in zemljepisja sta znala primerno odgovoriti. Zato sta tudi konec leta bila obdarovana z najlepšimi knjižicami in sta bila prva vpisana v „zlato knjigo.“ —

A naj bode temu kakor mu drago, to je bilo res, da sta si bila Ivanek in Pavlek največja prijatelja. In kako li ne bi? Njuni stariši so si bili v botrinji in Píričeva hiša je bila soseda učilnici. Mlada dečka sta skupaj

vzrastla, vkup se igrala, vkup se učila — z jedno besedo: bila sta si nerazločljiva prijatelja.

Ivanek se je užé pri „Píriču“ malo ne udomačil; večkrat se je prime-rilo, da je tudi čez noč ostal rajše tukaj, nego li da bi bil šel domóv, da-si ní bilo daleč.

Stariši, to se zná, niso imeli nič proti temu, še radi so gledali to pri-jateljsko zvezo. S ponosom sta pogledovala izkušeni učitelj in modri Pírič žarovita dečka, kako sta skakala, kako sta se igrala, češ „mi smo bili v mla-dosti tudi taki.“ — —

Bila sta krepka, utrjena dečka, ker tudi učitelj je dajal svojim otrokom le prosto kmečko hrano. Bila sta kakor dva hrusta in človek bi jima pri-števal 12 a ne samo osem let.

Po naravi sta si bila različna. Pavlek je bil žive, odkritosrčne, neboječe narave, a Ivanek je bil nekoliko bolj boječ in menj drzen, nego li njegov drug.

Kar se tiče starišev, sta jih ljubila in ubogala ter brez ugovora pretrpela vsako zasluženó kazen; tudi brate in sestre sta sicer ljubila, a bila sta pri tem nekako možka, hotela sta, da bi njíju beseda vedno obveljala in to ní bilo pravo. Brat se mora bratu in sestri nasproti lepo in ljubeznjivo vésti ter jima kolikor toliko pomagati.

Tacih izvanrednih talentov, kakeršne sta imela Ivanek in Pavlek, ne dobi se z lepa. Iz šole prišedši sta prebrala ali spisala nalogo v pólu ure, v tem da so se drugi dolgo in dolgo mučili ter so naposled še malo znali.

Po okončanem delu sta šla na vrt, ali pa na travnik malo poigrat se. V hiši nista mogla ostati.

Na vrtu sta imela hišo iz déščice narejeno, pod, hlev in sploh vse sta-novanje izdelano z lastno rokó. Pri ubitih črepinjah — jaslih — v hlevu bilo je vse polno krav in teličkov, kar so imeli smrekovi storži zaznamovati, in tudi róčev od loncev, ki so jima bili konji, se ni manjkalo. Vse sta imela pripravljeno in kedar so bile še njune sestre in bratje pri njih — to je bilo mrgolenje in kretanje! Ivanek in Pavlek sta kot očeta móžko ukazovala sem ter tja deklam in hlapcem, ki so imeli vedno dosti dela zadovoljiti natančnima gospodarjema. Mnogokrat sta odprla tudi prodajalnice. Na téhtnicah iz škat-ljic, kakeršne se je naučil Ivanek delati od cerkveníka Janeza, sta tehtala hlebčke od ila, moko — cestni prah; sploh vse potrebno. Znala sta se držati, kakor bi bilo res kaj na temu in tudi sta bila v céni. Prodajalnici ste bili založeni tudi z obleko, kajti vsako peresce, katero sta pobrala na vrtu, bilo je drugačno blagó. V denarji sta bila zeló izbirična; le najlepši in najgladkejši kamenčki so imeli pri njih veljavo — vse druge sta zametavala. Poleg tega sta imela tudi prostor skopan za njive, kamor sta res vsako leto vsejala nekaj žita, jeseni ga na svojem podu skrbno omlatila in ga Píričevi materi izročila, skrbno naročevaje, da morajo to žito posebej dati v mlin in iz same te moke jima speči hlebček.

To je bilo veselje, ko sta ga dobila in trdno sta verovala, da je iz sa-mega njunega žita. Ta hlebček je bil nekaj vablíjvega, nekaj skrivnostnega, in bratje in sestre so užé zaradi tega, da sta jim ga dala malo pokusiti, radi ubogali. A tudi drugače sta jim marsikaj naredila. Po zimi sani, po leti pa kočijce iz bičja, škatljice in še mnogo drugzega.

Toda, kdo si more misliti začudenje naših znancev, ko necega poletnega večera najdeta ves njiju stan pokončan in poteptan!

„To ni drugi nihče storil nego óni „rumeni!“ zakliče Pavlek „ti mrha ti, čaj ti užé pokažem,“ in se oboroži z debelim polenom. Tudi Ivanek vzame dolgo palico in odteče s svojim prijateljem naravnost proti hlevu. A zunaj se ustavita in Pavlek vpraša: „Ali ima vol kaj pameti?“ Ivanek mu na to jasno dokazuje, da je nima nič. Spomnita se nato naglo povesti o neusmiljenem Mihcu, ki ga je zadela šiba božja, ker je trpinčil živali. Vrgla sta proč orožje in odslej so imele tudi mačke mir pred njima. Napravila pa sta si na travniku nov stan, lepši in priprávnější od prejšnjega. Blizu Píričeve hiše tekkel je majhen potok, in tu sta delala mline in stope. Lovila sta tudi rake in večkrat sta jih mnogo naločila.

Toda razven tega sta imela še drugo mesto, kjer sta se igrala. Bilo je to na širokej cesti, ki je peljala preko polja. Tu sta zidarila, mizarila in uporabljala vsakovrstne stvari iz mehke ilovice. Pavlek je bil užé jedenkrat v Kámeniku in od tam si je zapomnil imena nekaterih hiš. Te hiše sta potem postavila ob cesti in — Kámenik je bil tu! Tu je bila „Tišmaševa,“ tu „Mokarjeva“ in druge hiše na najlepši način okinčane. Razven tega je bilo pa tudi še mnogo drugih postav, vse iz čudotvornih rok naših dveh umetelnikov.

Kakor smo toraj videli, živela sta Ivanek in Pavlek prav prijetno življenje. Bila sta še domá. Tudi vam, otroci, je gotovo najprijetniše, najljubše domá pri stariših, in res je takó. Človek se čuti domá takó srečnega in zadovoljnega; le domá uživa oni sladki mir, katerega potem med svetom zamán išče, le domá uživa óno veselje, katerega mu svet dati ne more; v krogu svojih ljubih starišev je zadovoljen in miren. Morda tega še ne veste, a spoznali bodele le še prekmalu, da je resnica! Človek mlad, plamtèč za vse dobro in sveto se spusti v svet iskat si sreče, nevedoč, da mu prebiva le pod domačo streho! Vesel se vrača onemogel potnik domóv in tu je še le zopet miren in srečen. Tudi naša dva znanca nista tega pomislila, a spoznala sta prekmalu. Le prekmalu sta pila grenki sad spoznanja, ker prišel je čas, ko sta se morala ločiti. Ivanek je odrasel in oče ga so namenili za šolo. To je bil jók, to je bilo vzdihovanje, ker ljubila sta drug drugega takó, da sta menila, da jima ločenima ne bode več obstati. Ali vendar!

* * *

Ivanek se je šolal in šolal, prišel je le o počitnicah domóv in se le tedaj shajal s svojim prijateljem. Postal je velik, učen gospod. A Pavlek je ostal kmečki fant in je po očetovej smrti prevzel gospodarstvo. — Pisarila sta si sicer pogostoma, a ločena sta bila za vselej in mnogokrat sta si želela ónih srečnih dni nazaj, ki so jima prešli, in ki jih nikdar več ne bode. Zdaj še le sta spoznala vrednost presrečne mladosti.

Iv. Krek.